

3Jaar 2019
Afdeling 1
Nummer <gemblnr>
Publicatiedatum
Agendapunt <agpnr>
Datum initiatiefvoorstel <datum indiening>

Onderwerp

Instemmen met het initiatiefvoorstel 'Geen subsidie aan anti-integratieve projecten of activiteiten' van het lid Martens (VVD) en kennisnemen van de bestuurlijke reactie

Met dit initiatiefvoorstel stel ik u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare
besluiten wordt
gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van het lid Martens van 10 september 2019, getiteld: 'Geen subsidie aan anti-integratieve projecten of activiteiten',
Mede gezien de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel en de behandeling in de raadscommissie voor Werk, Inkomen en Onderwijs;

besluit:

- I. in te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel;
- II. het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
 1. Een code te ontwikkelen die voorkomt dat er subsidie wordt verstrekt aan activiteiten of projecten die indruisen tegen Nederlandse normen en waarden of de integratie van nieuwkomers in Amsterdam tegenwerken;
 2. Deze code te integreren in de Algemene Subsidieverordening Amsterdam;
 3. De huidige directe en indirecte subsidierelaties die de gemeente Amsterdam momenteel heeft aan de hand van deze code door te lopen en de raad te informeren over de uitkomsten hiervan;
- III. kennis te nemen van de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet art. 147a, lid 1

Initiatiefvoorstel

De VVD wil voorkomen dat de gemeente subsidie verstrekt aan organisaties, verenigingen of stichtingen die activiteiten of projecten ontplooiën die indruisen tegen onze vrije, open en gelijkwaardige samenleving of die de integratie van nieuwkomers tegenwerken of belemmeren.

Hoe zien de huidige subsidievoorwaarden eruit?

In de Algemene Subsidieverordening Amsterdam staat momenteel opgenomen dat de “activiteiten van de subsidieontvanger open moeten staan voor alle groeperingen” en dat er in de doelstellingen, statuten of regelementen van de subsidieontvanger “geen onderscheid gemaakt mag worden naar ras, nationaliteit, godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, leeftijd, geslacht, seksuele gerichtheid, handicap of burgerlijke staat.” Op deze voorwaarden zijn echter wel uitzonderingen van toepassing. Deze kunnen worden gemaakt op basis van de Algemene uitzonderingen die zijn opgenomen in de Wet gelijke behandeling. Deze uitzonderingen maken het mogelijk om bijvoorbeeld subsidie te verlenen aan een organisatie die activiteiten voor alleen vrouwelijke migranten organiseert.

Misstanden

Ondanks de eisen in de subsidieverordening heeft het in Amsterdam meermaals kunnen gebeuren dat ‘foute’ organisaties subsidie van de gemeente ontvingen. Zo heeft de gemeente in 2014 de subsidie aan de islamitisch georiënteerde vrouwenorganisatie Oogappel in Slotervaart stopgezet, nadat toenmalig burgemeester Eberhard van der Laan van de AIVD een waarschuwing ontving. Een persoon binnen deze organisatie zou volgens de inlichtingendienst de integratie van deelnemers tegenwerken. De burgemeester zei hierover het niet te kunnen verantwoorden “in de ene hand een ambtsbericht te hebben over een anti-integratieve opstelling van iemand en met de andere hand de club subsidie te verlenen.”¹ De organisatie gaf onder andere cursussen met computers, Arabisch koken en Arabische les (Islamitische les).

Eind 2016 diende zich een ander voorval aan, toen bleek dat honderden Amsterdamse moslims de gemeentelijke scholierenvergoeding gebruikten om godsdienstlessen te declareren.² Van de 25.000 ouders die gebruik maakten van deze regeling zouden er zo’n 2.500 (totaal voor 285.000 euro) godsdienstlessen hebben gedeclareerd, waarvan een deel naar lessen in moskeeën ging. Er is wat de VVD betreft destijds terecht betoogd dat dergelijke lessen een obstakel vormen bij de integratie, mede omdat de inhoud van de (historische) teksten niet der discussie wordt gesteld in de les.³ In 2017 heeft de gemeenteraad het college opgedragen om de godsdienstlessen niet meer onder deze regeling te laten vallen (Motie van de leden Poot, Flengte, Groot-Wassink en Ünver inzake godsdienstlessen uit armoedegeld).⁴

‘Er bovenop zitten’

Bovenstaande voorbeelden laten zien dat het niet uit te sluiten valt dat onder de huidige subsidieverordening er verkeerde organisaties overheidssubsidies geven. In

¹ <https://www.parool.nl/nieuws/amsterdam-stopt-subsidie-moslimvrouwenorganisatie-na-tip->

² <https://www.parool.nl/nieuws/gemeente-onderzoekt-mogelijk-onrechtmatige-subsidie-moskeeën~bdbef66d/>

³ <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/koranlessen-verdienen-geen-subsidie~b7d521f6/>

⁴ <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/5382226/1/09012f9782036297>

Initiatiefvoorstel voor de raadsvergadering van

2014 heeft burgemeester Van der Laan dan ook terecht aangegeven dat hij niet kon garanderen dat zoiets nooit ergens in de stad (opnieuw) zou gebeuren in een instelling waar de gemeente subsidie of faciliteiten aan verleent. Wat de gemeente wel kon doen, volgens Van der Laan, is het volgende: “We kunnen er alleen streng bovenop zitten. Dat doen we niet alleen bij jihadisme, maar ook als iets anti-integratief is.”⁵

Landelijke inzet

De wil om streng(er) bovenop subsidieverlening te zitten is ook aanwezig in de Den Haag. Op 30 mei 2018 hebben de Kamerleden Becker (VVD) en Segers (CU) met een aangenomen motie het kabinet opgedragen om “in overleg met de VNG te bevorderen dat gemeenten geen subsidies verstrekken aan religieuze en maatschappelijke organisaties ten behoeve van integratie wanneer er signalen zijn dat deze de integratie zouden kunnen tegenwerken.”⁶

In de reactie op deze motie heeft minister Koolmees laten weten dat “subsidieverstrekking in principe een autonome bevoegdheid van gemeenten is en dat gemeenten zelf gaan over de vraag waaraan zij subsidie verlenen.” Het college van burgemeester en wethouders heeft zich vervolgens aan de gemeenteraad te verantwoorden. Het Rijk kan volgens de minister wel bestuursafspraken maken met gemeenten, maar deze zijn volgens hem “in beginsel niet in rechte afdwingbaar.”⁷

Gemeenten aan zet

Uit de reactie van de minister concludeert de Amsterdamse VVD dat gemeenten de verantwoordelijkheid hebben om er bovenop te zitten en er strenger op toe te zien dat subsidies niet in verkeerde handen terecht komen. De Amsterdamse VVD wil dat de gemeente Amsterdam deze verantwoordelijkheid neemt. De kans dat overheidsgeld dat is geormerkt om de integratie te bevorderen wordt gebruikt om deze tegen te werken moet zo klein mogelijk zijn. Daarom stellen wij voor dat de gemeente Amsterdam een code of een toets ontwikkelt om overheidsfinanciering van anti-integratieve activiteiten of projecten te voorkomen. Deze code kan worden geïntegreerd in de subsidieverordening van Amsterdam.

Preventieve werking

Een stichting of bewonersgroep, die subsidie ontvangt zou geen normen en waarden moeten promoten die indruisen tegen de Nederlandse normen, waarden en omgangsvormen. Als er aanwijzingen zijn dat er binnen de verenigingen personen actief zijn (geweest) die deze normen afwijzen of die radicaal/extremistisch gedachtegoed aanhangen zou de gemeente subsidieaanvragen niet in behandeling moeten nemen en lopende subsidies moeten stopzetten. Deze strenge eis zal ervoor zorgen dat maatschappelijke organisaties zelf zo secuur mogelijk zullen werken om hun organisatie integer en gevrijwaard te houden van personen met een

5

https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/1837748/1/01_10_14_Amsterdam_Raad_Middag

6 <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/kst-29614-87.html>

7 <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=e9f0aa52-bd59-46f0-b8af-3de965b71d98&title=Overzicht%20relevante%20moties%20en%20verzoeken%20in%20relatie%20tot%20problematisch%20gedrag%20en%20ongewenste%20buitenlandse%20financiering.d oc>

extremistische agenda.

Discussie over normen waarden

De vraag roept zich op wat dan precies de Nederlandse normen en waarden zijn die gehanteerd dienen te worden de anti-integratieve code. Normen en waarden kunnen, zoals de fractie van GroenLinks onlangs terecht opmerkte, namelijk fluïde zijn⁸. Veel van onze normen en waarden zijn geen wetten met een duidelijk afgebakende juridische betekenis. Een voorbeeld hiervan is het gescheiden sporten. In juni 2018 heeft het college met instemming van de gemeenteraad besloten dat de gemeente Amsterdam 'indien nodig' een gescheiden sportaanbod voor mannen en vrouwen aanbiedt aan vluchtelingen.⁹ De VVD was hier fel op tegen – omdat het aanbieden van gescheiden sportfaciliteiten vanuit de overheid een verkeerd signaal afgeeft aan kwetsbare nieuwkomers en hun integratie hier belemmert – en heeft zonder succes gepoogd met een motie het gescheiden sporten te voorkomen.¹⁰

Hanteer nationale uitgangspunten

De discussie over het aanbieden van gescheiden sportfaciliteiten voor mannen en vrouwen laat zien dat er nogal wat discussie kan zijn over wat nou wel of niet 'typisch Nederlands' is. Het is niet onze intentie om hier zelf een definitie van te geven en deze te hanteren in de anti-integratieve subsidiecode. De VVD stelt daarom voor dat het document 'Kernwaarden van de Nederlandse samenleving' als uitgangspunt wordt genomen bij de uitwerking van de subsidietoets.¹¹ Deze brochure is ontwikkeld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om inburgeraars op weg te helpen in de Nederlandse samenleving in aanloop naar de ondertekening van hun participatieverklaring. Vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en werk staan centraal in dit document. Enkele thema's die aan de orde komen zijn de democratie en de rechtsstaat, de vrijheid van meningsuiting en persvrijheid, de plicht om mee te doen in de Nederlandse samenleving (het leren van Nederlands en het vinden van werk), de vrijheid van geloof en de gelijke behandeling van bijvoorbeeld vrouwen, lhbt'ers of andersgelovigen.

Toepassing van de code

De VVD wil dat het instellen van een dergelijke code of toets niet slechts een papieren exercitie wordt. Het succes zit juist in een goede uitvoering en strikte toepassing van de code. Daarom stelt de VVD voor dat de gemeente de volgende zaken in overweging neemt bij de uitwerking:

Een verplichte verklaring

Dit betreft een verklaring waarin de aanvrager(s) verklaart/verklaren dat hun organisatie en activiteit(en)/project(en) stroken met de Kernwaarden van Nederland

8

<https://amsterdam.raadsinformatie.nl/vergadering/558586/Raadscommissie%20Werk%20Inkomen%20en%20Onderwijs%2004-09-2019>

⁹ <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/7701961/1/09012f978299112a>

¹⁰ https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/7743273/1/Motie_BU

11

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brochures/2014/05/21/kernwaarden-nederland/kernwaarden-van-de-nederlandse-samenleving.pdf>

Initiatiefvoorstel voor de raadsvergadering van

en dat zij geen anti-integratieve projecten/activiteiten zullen organiseren. Deze verklaring kan worden opgenomen bij de vereiste documenten voor een subsidieaanvraag (een beschrijving van de activiteit(en) en doelstelling(en), een begroting een uittreksel uit het handelsregister een afschrift van het jaarverslag). Ook zou er eventueel in de verklaring kunnen worden opgenomen dat de aanvrager(s) de subsidie terugbetalen als blijkt dat zij zich niet aan de verklaring houden;

Samenwerking OOV en veiligheidsdiensten

Scherpe afstemming met de directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en een actieve samenwerking met de politie en inlichtingendiensten. Bij het beoordelen van subsidieaanvragen zou de directie die de subsidieaanvraag beoordeelt wat de VVD betreft afstemming moeten zoeken met OOV. Hier kan men nagaan of de aanvrager(s) in verband worden gebracht met anti-integratieve activiteiten en/of extremistisch gedachtegoed. Ook is het wat de VVD betreft van belang dat er nauw wordt samengewerkt met de politie en de inlichtingendiensten als het gaat om subsidieverlening. Zeker wanneer het gaat om hogere bedragen en/of structurele subsidie. De gemeente kan navragen of de subsidieaanvragers bekend zijn bij de diensten. Ook kan de gemeente vragen of de diensten eventuele signalen actief willen melden bij de gemeente, zodat hier rekening mee kan worden gehouden in het beoordelen van aanvragen of bij de eventuele herziening van bestaande subsidierelaties.

Steekproeven

In 2019 heeft de gemeente maar liefst 3295 subsidierelaties met tal van organisaties en bewonersgroepen.¹² Wat de VVD betreft gaat de gemeente steekproeven uitvoeren om te kijken of deze ontvangers voldoen aan de door de gemeente gestelde eisen. Om zo efficiënt mogelijk te werken is volstrekte willekeurigheid bij de steekproeven wat de VVD betreft niet noodzakelijk. De kans dat er anti-integratieve activiteiten worden gefinancierd in de subsidiecategorieën Onderwijs & Jeugd of Sport is immers aanzienlijker dan in de categorieën Duurzaam & Groen of Wonen & Leefomgeving.

Stukken

Meegestuurd
Ter inzage gelegd

n.v.t.

Het lid van de gemeenteraad van Amsterdam

C. Martens

¹² <https://subsidie-feiten.amsterdam.nl/>